

LUOVAN TYÖN
TEKIJÄT
JA YRITTÄJÄT

28.2.2017

EDUSKUNNAN SIVISTYSVALIOKUNNALLE

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta asetukseksi lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta (U 61/2016 vp)

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Lausunrossamme käsiteltujen kysymysten ohella viittaamme jäsenjärjestöjemme omiin lausuntoihin.¹

- Esitämme, että alkuperämaaperiaatetta ei sovellettaisi online-palveluihin. Jos niin kuitenkin tehdään, lähettäjäyrityksen päätoimipaikka tulisi määritellä asetuksessa, jotta rajoitetaan näennäistä forum-shoppailua.
- Kannatamme valtioneuvoston näkemystä, että asetusehdotuksessa ilmaistua sopimusvapauden periaatetta on syytä vahvistaa. Asetuksen johdantokappaleessa 11 ilmaistu sopimusvapaus, joka mahdollistaa sisältöjen tarjonnan tietyille maantieteelliselle alueelle, pitää lisätä asetuksen artiklatekstiin.
- Pidämme oikeana valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan ehdotetun sääntelyinstrumentin, asetuksen, valintaan on suhtauduttava varauksellisesti. Asiasta tulisi ensisijaisesti säätää direktiivillä tai muutoin pitää huolta siitä, että kansallista liikkumavaraa jää riittävästi.

1. Lähettäjäyrityksen päätoimipaikka on määriteltävä

Komission asetusesityksen COM(2016) 594 mukaan kaapeli- ja satelliittidirektiivin (93/83/EEC) alkuperämaaperiaatetta laajennetaan koskemaan online-palveluja. Online-sisältöjen, kuten simulcast-lähetysten ja catch up -sisältöjen lähettäminen ja saataville saattaminen tapahtuisi lähettäjäyrityksen alkuperämaassa täysin riippumatta siitä, missä maassa yleisö palvelua käyttää.

¹ Luovan alan Lyhty-yhteistyöprojektin jäsenet ovat: AV-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry • Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry • Forum Artis - Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö • Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry • Kopiosto ry • Musiikkituottajat – IFPI Finland ry • Suomen elokuvatoimistojen liitto ry • Suomen elokuvatuottajien keskusliitto ry • Suomen Musiikkikustantajat ry • Suomen Muusikkojen Liitto ry • Suomen Säveltäjät ry • Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry • Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry • Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus TTVK ry • Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry

Tällainen säädös olisi omiaan lisäämään markkinahäiriöitä ja forum-shoppailua. Palveluntarjoajat voisivat parantaa kilpailuasemiaan ja alentaa kustannuksiaan hakeutumalla halvimpien sisältöhintojen ja sallivamman yritys- ja tekijänoikeuslainsäädännön maihin.

Tällaista mahdollisuutta ei pitäisi avata. Jos niin tehtäisiin, se asettaisi asiaperustein kotipaikkansa valitsevat palvelut heikompaan kilpailuasemaan ja johtaisi luovien sisältöjen alenevaan hintakeräteeseen. Eurooppalaiset kulttuurin ja viihteen tekijät ja sisältötuotantoyrittäjät olisivat tässä häviäjiä.

Jos ehdotetun asetuksen säätäminen nähdään jostain syystä välttämättömäksi, sen ongelmia pitää lieventää määrittelemällä selvästi, että lähettäjäyhtiön *tosiasiallinen* päätoimintapaikka on sen päätoimipaikka.

Asetusluonnoksen mukaan alkuperämaa määräytyy lähettäjäyhtiön päätoimipaikan (principal establishment) mukaan. Lähettäjäyhtiön päätoimipaikkaa ei ole määritelty asetusluonnoksessa. Asetusluonnoksen 2 artiklan tarkoittaman palvelun käytön maantieteellinen piiri määräytyy päätoimipaikan mukaisesti. Mikäli asetuksen mukaista päätoimipaikkaa ei määritellä, on se omiaan luomaan epävarmuutta asetuksen 2 artiklan sääntelemille markkinoille ja altistamaan väärinkäytöksille.

Lähettäjäyhtiön päätoimipaikka tulisi määritellä asetuksessa siten, että esimerkiksi pelkkä lähettäjäyhtiön osoitteen muuttaminen toiseen jäsenvaltioon ei tarkoittaisi päätoimipaikan siirtymistä, mikäli lähetystoiminta jatkuu pääasiallisesti siinä jäsenvaltiossa, josta osoite siirrettiin. Tällä muutoksella saataisiin estettyä heikomman tekijänoikeussuojan maiden hyväksikäyttö näennäistoimilla.

Komission tiedonannon mukaan alkuperämaaperiaatteen laajentaminen koskemaan verkkoympäristöä perustuu osittain siihen, mitä satelliitti- ja kaapelidirektiivissä säädetään yleisradioinnista satelliitin välityksellä. Direktiivin mukaan satelliittivälitys yleisölle tapahtuu siinä jäsenvaltiossa, jossa ohjelmasignaalit saatetaan satelliittiin johtavaan katkeamattomaan lähetysoimintaan. Direktiivin määritelmä alkuperämaasta on osaltaan vaikuttanut siihen, että satelliittilähetysoiminta ei ole keskittynyt Euroopassa heikomman tekijänoikeussuojan maihin, sillä lähetysoiminnan siirtäminen toiseen maahan vaatii tavallisesti painavampia liiketaloudellisia perusteita kuin tekijänoikeudellinen forum-shoppailu. Satelliitti- ja kaapelidirektiiviä tulisi käyttää esimerkkinä myös lähettäjäyhtiön päätoimipaikan määrittelyssä.

- Esitämme, että alkuperämaaperiaatetta ei sovelleta online-palveluihin. Jos niin kuitenkin tehdään, lähettäjäyhtiön päätoimipaikka tulisi määritellä asetuksessa, jotta rajoitetaan näennäistä forum-shoppailua.

2. Sopimusvapauden periaatetta on vahvistettava

Asetuksen lähtökohtana on, että sisältöjen käyttöä koskevat oikeudet hankitaan koko EU-alueella varten. Tämä on ongelmallista luovien sisältöjen käytöstä sovittaessa, koska kaikilla online-palveluilla tai tv-yhtiöiden catch up -palveluilla ei tosiasiaa tavoitella näin laajaa yleisöä.

Siksi onkin tärkeää huolehtia siitä, että asetuksen johdantokappaleen 11 mukainen sopimusvapaus on mahdollisimman vahva ja mahdollistaa jatkossakin oikeuksien rajaamisen teknisillä keinoilla tai tietyille kielellisille tai maantieteellisille alueille. Sopimusvapauden myötä online-palveluilla ja oi-

keudenhaltijoilla on mahdollisuus rajata sisältöjen tarjonta tietyille maantieteelliselle alueelle samalla tavalla kuin satelliittilähetysten osalta on mahdollista rajoittaa lähetykset maantieteellisesti esimerkiksi maksullisten katselukorttien kautta.

Tämä sopimusvapaus on pelkästään mainittu asetuksen johdantokappaleessa. Oikeusvarmuuden lisäämiseksi se olisi syytä lisätä myös asetuksen artiklatekstiin.

- Asetuksen johdantokappaleen 11 kohdan mukainen sopimusvapaus, joka mahdollistaa sisältöjen tarjonnan tietyille maantieteelliselle alueelle, pitää lisätä asetuksen artiklatekstiin.

Helsingissä 28.2.2017

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY

Pekka Sipilä
puheenjohtaja

Lauri Kaira
edunvalvontajohtaja

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY on kotimaisen luovan alan yhteistyöprojekti alan toimintaedellytysten kehittämiseksi. Sen jäsenjärjestöt ovat:

- AV-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry
- Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry
- Forum Artis - Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö
- Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry
- Kopiosto ry
- Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
- Suomen elokuvatoimistojen liitto ry
- Suomen elokuvatuottajien keskusliitto ry
- Suomen Musiikkikustantajat ry
- Suomen Muusikkojen Liitto ry
- Suomen Säveltäjät ry
- Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
- Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry
- Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus TTVK ry
- Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry